

Švadlena

59 let, Rohozná

Co se ti vybaví, když se řeknou 70. léta?

V první řadě moje mládí, hezký léta prožitý mezi kamarádama. Někdy veselý, někdy smutný, jak kdy.

Co jsi dělala ve volném čase? Věnovala ses nějakému sportu?

Sportu jsem se věnovala s přáteli. Hráli jsme volejbal, badminton atd. To vše však mohlo nastat, až jsem si doma splnila úkoly a povinnosti.

Co se doma říkalo o režimu?

Moc se toho neříkalo, ale já dobře věděla, jakého smýšlení naši jsou. Komunisty nemuseli.

A všem, kdo byli extrémně komunistický, se rodiče smáli, protože je znali už od mládí a věděli, jak se ty lidi chovali předtím a po nastolení komunistického režimu. Takže bylo celkem jasno. Nikdy se o tom moc nepovídalo, ale všichni v rodině věděli, odkud vítr vane.

Chodili rodiče k volbám? Jaký na ně měli názor?

Rodiče k volbám chodili, protože museli, jelikož to bylo silně hlídaný. Já jako dítě jsem nikdy nemohla pochopit systém toho volení a když jsem se zeptala, proč je tam ta plenta, když není z čeho si vybrat a je jasný, koho má člověk volit, tak mi to rodiče nedokázali důvěryhodně vysvětlit.

Nechápala jsem, proč se tam ten lístek nehodí rovnou a proč se s tím tak šaškuje. Pochopila jsem to až po převratu v roce 98.

Jaké jsou tvé vzpomínky na pionýra? Přislo ti, že s Vámi manipulovali?

Já jsem člověk, kterej vůbec nemá rád, když ho ty druhý do něčeho tlačej a když jsem chodila do náboženství, tak mě to prostě nebavilo, měla jsem z toho děs a nebylo to ze mě, bylo mi to přikázaný. Po roce jsem teda přestala chodit a začla jsem do pionýra a tam jsem měla ty stejný pocity. Nebyl to můj šálek kávy. Měla jsem ale ráda recitaci, takže jsem kdejakou slavnost odrecitovala jako pionýrka, ale že bych se cejtila jako pionýr a že by mi to něco říkalo, to ne.

Kam jsi chodila na brigády?

Se školou jsme chodili na brambory, pomáhat k JZD a to se mi docela líbilo. Dostali jsme svačinu, byla legrace, házeli jsme po sobě bramborama a dělali jsme si z učitelů legraci a když se nedívali, tak jsme hodili i po nich. Bylo to fajn.

Fungoval podpultový obchod?

Podpultovka fungovala vždycky, když měl člověk známýho, tak sehnal všechno. Vzpomínám si, že jsem si strašně přála rifle, který v té době byly hodně moderní, ale samozřejmě jsem neměla bony, tak jsem přes svého bratrance, kterej byl na vysoký škole v té době, a přes jeho kamaráda sehnala starý vobnošený rifle a koupila je za slušnej peníz a myslela jsem si jaká nejsem frajerka. (smích)

Měla jsi zboží z Tuzexu?

To se mi poštěstilo, protože moje teta byla vdova po německým vojákovi, kterej byl mimo jiné strašně hodnej člověk, kterej na tu vojnu ani nechtěl narukovat. Chtěl se schovat, jenže se bál, že by vyvraždili celou jeho rodinu, tak nakonec nastoupil a u Ostravy padl. A ta teta teda dostávala z Německa bony a moje maminka na ní ty bony vyprosila na jednu halenku. Pak jsem byla za hvězdu. (smích)

Byla pravda, že kdo nekrade, okrádá svou rodinu?

Pravda to byla, ale u nás v rodině to neplatilo. Nevzpomínám si, že by tatínek někdy někomu něco vzal a maminka taktéž. Maximálně nějakou tu bramboru.

Chodila jsi na prvomájové průvody?

Chodila jsem. Museli jsme tam jít. Někdy to bylo docela slušný, když bylo teplo, ale vzpomínám si, že jednou byla velká zima a nachumelilo a my jsme tam zmrzali a byli celý otrávený. Nejvíc mně vadilo, že jsme museli provolávat hesla jako: „Máme rádi naši vládu, zlevnila nám čokoládu!“ Bylo to stupidní. (smích)

Byl někdo z rodiny členem KSČ?

Z naší rodiny nikdo. Naši byli demokrati tělem i duší. Vždycky cítili s lidma, který na tom byli momentálně hůř. Vždy rádi pomohli a komunisty nikdy nebyli.

Jaký byl názor na 2. světovou válku?

Můj tatínek i maminka byli strašně vděčný Rusku za to, že nás zachránili před Němcema. V rodině k nim byla velká úcta, i když se vědělo, že pomohli i Američané. Ale největší část zásluhy na tom mělo Rusko. To je bez debaty. Myslím si to i já, že kdyby jich nebylo tak tu nejsme ani my. Teď se na to trochu zapomíná, ale měli bychom jím bejt vděčný.

Co se poslouchalo za hudbu?

Já jsem měla nejradši Beatles a Elvise a z našich zpěváků Kubišovou, Kryla, Gotta...

Chodila jsi do biografu? Na co?

Chodili jsme pravidelně, protože biograf stál 3 koruny a byla to jediná kultura na dědině. Scházela se tam mládež. Chodilli jsme na Vinnetoua. Pak jsem k nám dostala taky lechtivější kinematografie. To jsme pak byli na Porodu a něco takovýho jsme viděli poprvý.

Jaké to bylo na internátě v Bystrém?

To byla nádhera. Bylo mi 17 a zrovna se tam natáčeli „Všichni dobří rodáci“. My jsme tam byli na zámku ubytovaný jako nastávající švadleny a prožívali jsme to natáčení s těma hercema a zpěvákama. Byl tam Waldemar Matuška, Helena Růžičková a natáčel to Vojtěch Jasný. Byl tam taky Vladimír Menšík a my byli přítomni, když se natáčela zahradní slavnost. Líbili se nám samozřejmě všichni herci. Užili jsme si tam spousty legrace, protože Menšík je jednička v bavení a všichni se chovali, jako bychom se od vždy znali. Mám na to krásné vzpomínky. V zimě byl ještě ples a na ten jsme samozřejmě taky šli a všichni ti herci a filmaři se vrátili na zámek. A naposled jsme se ještě pobavili a zatancovali si.

A co jsi říkala na to, když jsi viděla politiky líbat se?

No bylo trapný jak se tam muckali. A teď už se to taky stává. Tak si říkám: „Panebože, vždyť se nic nezměnilo!“

Kdy jste se dozvěděli o výbuchu v Černobylu?

To by jsme se asi nedozvěděli, ale moje maminka měla kamarádku a ta měla dceru v Německu a tak napsala mé mamince: „Nepouštějte děti na písek, dcera mi psala z Německa, že v Černobylu vybuchla atomovka.“ My jsme tady nic nevěděli. Je to fakt hrozný, když nás nikdo neupozornil na nebezpečí. Myslím si, že kdyby se něco stalo teď, že by to bylo to samý. Vždycky se to zatlouká a zatlouká až do poslední chvíle.

Byli rodiče do něčeho tlačeni režimem?

No vím, že mluvili hodně o tom, jak maminka musela vstoupit do JZD a to měli jen 3 hektary pole, což bylo málo. Alespoň jeden člen rodiny do JZD musel vstoupit, a protože tam byly tak malý platy, tak maminka, aby zachránila tatínkův plat, kterej taky nebyl v továrně velkej, tak radši teda šla sama. To bylo pro rodinu dost tristní, jelikož předtím měla prosperující firmičku s učnicema. Byla to dámská krejčová a uživili se krásně a jen kvůli tomu, že musela kvůli 3 ha vstoupit do družstva, si zničila zdraví a v důchodu za to dostala asi 400 korun.

Informovala Vás média o dění ve státě?

V médiích znělo především KSČ a soudruzi a když jsem to vždycky slyšela, tak se mi zvedal žaludek jen při tom poslechu. Takže v rádiu jsem poslouchala nanejvýš hudbu.